NN 31/2018 (4.4.2018.), Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2018. – 2020.

HRVATSKI SABOR

623

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službenoj statistici (»Narodne novine«, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst) Hrvatski sabor na sjednici 23. ožujka 2018. donio je

PROGRAM

STATISTIČKIH AKTIVNOSTI REPUBLIKE HRVATSKE 2018. – 2020.

UVOD

Na temelju Zakona o službenoj statistici (»Narodne novine«, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst), Državni zavod za statistiku, u suradnji s drugim nositeljima službene statistike, izrađuje Nacrt prijedloga programa statističkih aktivnosti Republike Hrvatske (u nastavku teksta: Program). U skladu s odredbama članaka 7. i 13. Zakona o službenoj statistici poslove službene statistike obavljaju Državni zavod za statistiku kao središnje tijelo, Hrvatska narodna banka, upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove službene statistike za područje Grada Zagreba i druga ovlaštena tijela službene statistike određena Programom.

Na temelju članka 7. stavka 1. točke 4. Zakona o službenoj statistici Programom se utvrđuju sljedeća ovlaštena tijela za obavljanje poslova službene statistike:

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Ministarstvo financija

Ministarstvo poljoprivrede.

Program se izrađuje za razdoblje koje je istovjetno razdoblju utvrđenom u Europskome statističkom programu Europske unije. Krajem listopada 2017. donesena je Uredba (EU) 2017/1951 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 99/2013 o europskome statističkom programu od 2013. do 2017. njegovim produljenjem do 2020. (Tekst značajan za EGP i Švicarsku) (SL L 284, 31. 10. 2017.)[1](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R1951&qid =1511529746620&from=HR).

Program statističkih aktivnosti RH 2018. – 2020. obuhvaća prioritetna područja i aktivnosti koje hrvatski statistički sustav treba obuhvatiti u razdoblju na koje se Program odnosi, pregled razvojnih ciljeva službene statistike po područjima, glavne rezultate koje treba proizvesti i diseminirati, odgovorne nositelje službene statistike te osnovnu namjenu i glavne korisnike statističkih podataka.

Polazna osnova za izradu Nacrta prijedloga programa statističkih aktivnosti RH jest Strategija razvitka službene statistike Republike Hrvatske 2013. – 2022. Radi izvršavanja aktivnosti iz Programa donosi se Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti za svaku godinu na koju se Program odnosi.

Pri izradi Programa statističkih aktivnosti krenulo se od potreba korisnika, ali i zahtjeva Europske unije koji su navedeni u dokumentu *Statistical Requirements Compendium*[2] *(http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/7535696/KS-GQ-16-003-EN- N.pdf/d3f54ab4-97af-4f53-be59-45aca3ecfb80)* (izdanje 2016.).

Budući da se Program izrađuje u skladu s korisničkim potrebama, moguće ga je mijenjati i dopunjavati kako bi se uključili naknadni zahtjevi korisnika za statističkim podacima. Također postoji mogućnost naknadnih izmjena sadržaja Programa, ovisno o raspoloživim financijskim sredstvima. Izmjene i dopune Programa provode se u skladu s odredbama Zakona o službenoj statistici kojima se utvrđuje donošenje Programa.

1. GLAVNI ZADACI, MISIJA, VIZIJA I VRIJEDNOSTI SLUŽBENE STATISTIKE

1.1. Glavni zadaci hrvatskoga statističkog sustava

Zadaci

Glavni zadaci hrvatskoga statističkog sustava usmjereni su na sljedeće:

• prikupljanje, obradu i diseminaciju statističkih podataka te dostupnost statističkih podataka visoke kvalitete prilagođenih zahtjevima korisnika

• čuvanje i jačanje stručne neovisnosti hrvatskoga statističkog sustava

• povećanje povjerenja domaće i međunarodne javnosti u službenu statistiku

• međunarodnu suradnju i aktivno sudjelovanje u radu relevantnih domaćih i međunarodnih institucija.

1.2. Misija

Kvalitetni i pravodobni statistički podaci

Troškovno učinkovito prikupljanje i obrada te pravodobna diseminacija kvalitetnih i međunarodno usporedivih statističkih pokazatelja stanja i promjena u gospodarskim i društvenim pojavama te procesima na područjima zaštite okoliša i prirodnim resursima, čime se korisnicima daje mogućnost da svoje odluke, zaključke i aktivnosti temelje na pouzdanim i lako dostupnim informacijama.

Statistički sustav Republike Hrvatske proizvodi nepristrane statističke podatke o društvenim i ekonomskim procesima osiguravajući činjeničnu osnovicu potrebnu za praćenje i usmjeravanje politika povezanih s razvojem hrvatskog društva i gospodarstva te politika Europske unije.

1.3. Vizija i vrijednosti

Strategija je određena vizijom

Hrvatski statistički sustav osigurava dostupnost širokog skupa međunarodno usporedivih i standardiziranih informacija o društveno-gospodarskim kretanjima u Republici Hrvatskoj primjenom najboljih međunarodnih iskustava u pogledu metoda prikupljanja, obrade i publiciranja podataka te načela učinkovitosti, okrenutosti prema korisniku i kontinuiranog unaprjeđenja ljudskih potencijala.

Vizija Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske kao glavnog nositelja službene statistike temelji se na sljedećim ciljevima:

• učinkovitost i inovativnost pri izvršavanju zadataka te primjena suvremenih tehnologija i elektroničkih oblika komunikacije

• uključenost u društvene i ekonomske pojave

• orijentiranost korisniku

• atraktivnost zapošljavanja stručnjaka iz raznih područja znanosti.

Vrijednosti

Radi ostvarenja zacrtane misije i vizije, statistički sustav polazi od dviju temeljnih vrijednosti, a one su:

• proizvodnja i objava kvalitetnih, objektivnih i pravodobnih statističkih podataka

• kontinuirana suradnja svih nositelja službene statistike u zemlji i inozemstvu radi postizanja najboljih mogućih rezultata

2. GLAVNI STRATEŠKI CILJEVI HRVATSKOGA STATISTIČKOG SUSTAVA

Jačanje i usklađivanje

2.1. Jačati statistički sustav sustavnom primjenom pravnog okvira i kontinuiranim usklađivanjem s nacionalnim i međunarodnim potrebama i zahtjevima

• jačati nacionalni statistički sustav unaprjeđenjem suradnje i koordinacije svih institucija uključenih u prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka

• sustavno primjenjivati međunarodne i nacionalne standarde u području stručne neovisnosti sustava službene statistike

• aktivno sudjelovati u razvitku pravne regulative EU-a na području vezanom za statistički sustav te pravodobno usklađivati hrvatske norme u skladu s promjenama na razini EU-a

• razvijati partnerski odnos s korisnicima podataka i jedinicama koje su obuhvaćene statističkim istraživanjima

• održavati profesionalnu neovisnost službene statistike.

Kvaliteta

2.2. Osigurati kvalitetne i harmonizirane službene statističke podatke svim korisnicima što će omogućiti formuliranje, praćenje i evaluaciju mjera u sklopu politika koje provode Republika Hrvatska i Europska unija

• osiguravati raspoloživost statističkih podataka za hrvatsko društvo i gospodarstvo radi učinkovitog praćenja učinaka mjera ekonomske politike i drugih aktivnosti države usmjerenih na ostvarenje održivog razvitka u skladu s ciljevima definiranima u strategiji Europa 2020.

• razvijati novi skup statističkih informacija relevantnih za donošenje odluka hrvatskih institucija i institucija EU-a potrebnih za upravljanje gospodarstvom i jačanje nadzora povezanog s načelima definiranima Sporazumom o stabilnosti i rastu

• potpuno se uskladiti sa zahtjevima statističkog sustava EU-a u pogledu brojnosti statističkih pokazatelja, rokova objavljivanja i primijenjene metodologije do kraja razdoblja obuhvaćenog Strategijom

• uzeti u obzir zahtjeve domaćih korisnika podataka u pogledu uvođenja novih i proširivanja postojećih istraživanja imajući u vidu troškovni aspekt i potencijalne koristi za hrvatsko gospodarstvo

• uvesti dodatne pokazatelje koji povezuju gospodarske trendove s različitim aspektima globalizacije, kvalitete života, zaštite okoliša, blagostanja stanovništva, zdravstvenih uvjeta i socijalne kohezije

• povećavati učinkovitost u procesu prikupljanja, obrade i objave podataka

• osiguravati kvalitetnu statističku osnovicu koja prati aktivnosti poduzetnika, poput poslovnih statistika, kratkoročnih pokazatelja, investicija u ljudski potencijal, istraživanje i razvoj te proces globalizacije. Posebnu pozornost usmjeriti proširenju praćenja sektora s visokom dodanom vrijednošću.

Unaprjeđenje i učinkovitost

2.3. Učinkovita organizacija hrvatskog sustava službene statistike te unaprjeđenje sustava prikupljanja, obrade i objava podataka koji će se temeljiti na suvremenim metodama

	• uvesti sustav upravljanja kvalitetom u hrvatski statistički sustav temeljen na revidiranom Kodeksu prakse europske statistike
	• sustav prikupljanja, obrade i objave podataka temeljiti na najboljim praksama koje primjenjuju najrazvijeniji statistički sustavi
	• uvoditi tehnologiju rada koja će pojednostaviti zahtjeve prema izvještajnim jedinicama te povećavati fleksibilnost statističkog sustava i njegovu prilagodbu novim zahtjevima vodeći računa o tome da se ne povećava opterećenje za izvještajne jedinice
	• jačati integraciju statističkih istraživanja harmonizacijom i standardizacijom statističkih procesa i baza podataka te uspostaviti statističke baze koje omogućuju multidimenzionalnu analizu
	• jačati sudjelovanje Državnog zavoda za statistiku (DZS-a) u oblikovanju administrativnih izvora podatka, što će omogućiti njihovu širu primjenu za statističke svrhe i smanjiti troškove prikupljanja statističkih podataka i u području registara koji obuhvaćaju pravne osobe i u pogledu registara stanovništva
	• razvijati i primjenjivati fleksibilnu IT infrastrukturu i tehničke standarde radi jednostavnijega i učinkovitijeg prikupljanja i obradbe podataka
	• Povećati upotrebu suvremenih IT alata u statističkim poslovnim procesima
	• uvođenje novih tehnologija koje omogućuju pristup korisnika širem skupu podataka na jednostavan i troškovno učinkovit način, vodeći računa o razvitku tehnologija kojima se štiti povjerljivost podataka.
Veća uključenost korisnika	**2.4. Povećati razinu uključenosti korisnika u proces definiranja aktivnosti i dostupnost rezultata statističkih aktivnosti uz dosljednu primjenu zaštite povjerljivih podataka**
	• jačati suradnju s domaćim i inozemnim korisnicima podataka radi kvalitetnije identifikacije njihovih potreba, ali i jačati svijest o mogućnostima i ograničenjima službene statistike
	• surađivati s izvještajnim jedinicama i korisnicima podataka radi ostvarivanja ravnoteže između zahtjeva korisnika i opterećenja izvještajnih jedinica
	• povećavati ponudu baza s mikropodacima za potrebe znanstvenih istraživanja u skladu s uvjetima upotrebe takvih podataka definiranim u sklopu Europskoga statističkog sustava
	• povećavati ponudu javno dostupnih podataka za potrebe različitih korisnika
	• razvijati odgovarajuća tehnička rješenja, postupke i organizacijska pravila koja sprečavaju neovlašteni pristup podacima.
Jačanje suradnje	**2.5. Jačati suradnju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama, poboljšati ugled sudionika hrvatskoga statističkog sustava**
	• unaprijediti suradnju s međunarodnim statističkim institucijama i statističkim uredima međunarodnih institucija te statističkim uredima drugih država, ponajprije država članica EU-a radi unaprjeđenja statistike i prihvaćanja najbolje međunarodne prakse
	• jačati suradnju s domaćim i inozemnim znanstvenim institucijama
	• prenositi znanja stečena u procesu prilagodbe hrvatskoga statističkog sustava zahtjevima EU-a prema zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima.
Diseminacija i usluge korisnicima	**2.6. Jačati kvalitetu i pravovremenost objavljivanja statističkih podataka**
	• povećanjem dostupnosti i kvalitete statističkih podataka unaprijediti prepoznatljivost službene statistike kao temeljnog izvora pouzdanih i pravodobnih podataka
	• ojačati i proširiti dijalog između korisnika i nositelja službene statistike radi zadovoljavanja korisničkih potreba
	• primjena novih informatičkih tehnologija u procesu diseminacije službenih statističkih podataka
	• uspostaviti troškovno učinkovitu i integriranu infrastrukturu za pristup korisnicima od strane korisnika uz osiguranje povjerljivosti statističkih podataka.
1.1. Razvoj ljudskih potencijala	**2.7. Postići održivost i razvoj sustava službene statistike Republike Hrvatske pravodobnim i kontinuiranim osiguravanjem i razvojem ljudskih potencijala te funkcionalnost organizacije rada putem:**
	• planskoga i na načelima kvalitete zasnovanog sustava upravljanja ljudskim potencijalima
	• proširivanja znanja i vještina koje pridonose razvoju kompetencija ljudskih potencijala iz djelokruga poslova
	• kontinuirane izobrazbe i sustavnog motiviranja
	• uspostavljanja pozitivne organizacijske kulture
	• razvoja sustava praćenja i dokumentiranja interne produktivnosti i učinkovitosti
	• unaprjeđenja organizacije rada u smjeru postizanja razvoja, proizvodnje i diseminacije službene statistike u skladu s potrebama i zahtjevima.

3. PREGLED STATISTIČKIH PODRUČJA I RAZVOJNIH CILJEVA SLUŽBENE STATISTIKE REPUBLIKE HRVATSKE

U Strategiji razvitka službene statistike Republike Hrvatske 2013. – 2022.[3] (http://www.dzs.hr/Hrv/about_us/Legals/Strategija%20razvitka%20sluzbene%20statistike%202013-2022.pdf) navedena su strateška područja i opći strateški ciljevi te pojedinačni ciljevi po statističkim područjima u razdoblju do 2022. Program statističkih aktivnosti 2018. – 2020. usmjeren je na realizaciju glavnih strateških ciljeva i pojedinačnih ciljeva u razdoblju do 2020.

Pregled općih razvojnih ciljeva službene statistike:

• daljnje jačanje nacionalnog statističkog sustava unaprjeđenjem suradnje i koordinacije svih institucija uključenih u aktivnosti službene statistike Republike Hrvatske

• kontinuirano unaprjeđenje sveukupnih statističkih procesa pri prikupljanju, proizvodnji, obradi i diseminaciji podataka
• modernizacija načina prikupljanja podataka
• smanjenje opterećenja izvještajnih jedinica
• povećanje uporabe administrativnih izvora podataka za statističke svrhe
• unaprjeđenje i proširenje sadržaja podataka iz raznih statističkih područja
• proširenje raspoloživih baza podataka na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

Poglavlje I.
DEMOGRAFSKE I DRUŠTVENE STATISTIKE

Tema 1.01 Stanovništvo

MODUL 1.01.01 Vitalna statistika, migracije stanovništva i projekcije
NOSITELJ SLUŽBENE STATISTIKE: Državni zavod za statistiku
KRATAK OPIS AKTIVNOSTI
Godišnji demografski statistički podaci ključni su za proučavanje i definiranje širokog spektra politika, a posebno za provedbu socijalnih i gospodarskih mjera na nacionalnoj i regionalnoj razini.
Vitalna statistika temelji se na sustavnom prikupljanju informacija vezanih za evidencije vitalnih događaja u državnim maticama te obuhvaća prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka o rođenima, umrlima, kao i sklopljenim, razvedenim i poništenim brakovima.
Statistika migracije stanovništva temelji se na podacima Ministarstva unutarnjih poslova, a obuhvaća prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka o broju i strukturi doseljenih iz inozemstva i odseljenih u inozemstvo te preseljenih osoba unutar granica Republike Hrvatske.
Rezultati statističkih istraživanja iz navedenog područja osiguravaju podatke za izradu procjena i projekcija stanovništva. Procjena stanovništva izrađuje se u godišnjoj periodici, dok se projekcije izrađuju u višegodišnjoj periodici. Statistički podaci o stanovništvu nužni su za izradu čitavog niza političkih pokazatelja te predstavljaju važnu podlogu nositeljima društvene i gospodarske aktivnosti pri kreiranju makroekonomskih politika te čine temeljnu odrednicu sadašnjega i budućega društvenoga, gospodarskoga i demografskog razvoja.
Sva istraživanja provode se u skladu s međunarodnim statističkim standardima i propisima Europske unije.
PREGLED RAZVOJNIH CILJEVA
• daljnja unaprjeđenja sustava prikupljanja, obrade i diseminacije podataka primjenom modernih informacijsko-komunikacijskih rješenja
OSNOVNA NAMJENA PODATAKA
• opći pokazatelji nužni su za redovito učinkovito praćenje demografskih promjena i mogućih demografskih izazova u budućnosti
• podloga su za donošenje mjera demografskih i migracijskih politika te praćenje učinaka tih mjera
GLAVNI KORISNICI
• ministarstva i druga tijela državne uprave
• županije, gradovi i općine
• akademska zajednica
• znanstveno-istraživački instituti
• mediji
• Europska komisija, WHO, UN
• nacionalni statistički uredi država članica EU-a i drugi međunarodni statistički uredi

MODUL 1.01.02 Popis stanovništva, integracija migranata, boravišne dozvole, međunarodna zaštita, provedba nacionalnog zakonodavstva o imigraciji
NOSITELJ SLUŽBENE STATISTIKE: Državni zavod za statistiku
KRATAK OPIS AKTIVNOSTI
Popis stanovništva, kućanstava i stanova najobuhvatnije je statističko istraživanje čiji je cilj prikupiti osnovne podatke o broju, teritorijalnom rasporedu i sastavu stanovništva prema njegovim demografskim, ekonomskim, obrazovnim, migracijskim i ostalim obilježjima. Također, u sklopu navedene aktivnosti, prikupljaju se podaci o kućanstvima i stanovima te njihovim obilježjima.
U Republici Hrvatskoj Popis se provodi svakih deset godina, a popisuju se sljedeće tri vrste jedinica: stanovništvo, kućanstva i stanovi.

Popis se provodi u skladu s europskom Uredbom br. 763/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, nacionalnim propisima – Zakonom o popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj i Zakonom o službenoj statistici; (»Narodne novine«, br. 103/03., 75/09., 59/12. i 12/13. – pročišćeni tekst) te međunarodnim statističkim standardima.

Podaci Popisa objavljuju se za sljedeće razine diseminacije: Republika Hrvatska, regije, županije, gradovi/općine i naselja.

U suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova, a u cilju ispunjavanja propisanih EU obveza, obavlja se međunarodna razmjena podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti u mjesečnoj, tromjesečnoj i godišnjoj periodici. Razvoj i proizvodnja visoko kvalitetnih i međunarodno usporedivih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti rezultat su povećanog interesa i fokusa političkog odlučivanja na socioekonomski utjecaj migracija, razvoj zajedničke imigracijske politike te zajedničkog europskoga sustava azila.

PREGLED RAZVOJNIH CILJEVA

• analiza administrativnih izvora podataka s ciljem da se isti koriste u budućim statističkim aktivnostima te njihovo postupno usklađivanje sa statističkim zahtjevima kvalitete (definicije, pravila ažuriranja, identifikatori i njihova primjenjivost, povezanost s ostalim bazama podataka, geografska pokrivenost itd.)

• metodološka provjera baza podataka administrativnih izvora u cilju analize mogućnosti njihovog eventualnog korištenja u Popisu stanovništva 2021. te u popisima nakon 2021.

• osiguravanje pretpostavki za potpuni prelazak s tradicionalnog popisa stanovništva na registarski popis nakon 2021.

• unaprjeđenje prikupljanja, obrade i diseminacije podataka u skladu s najboljom europskom praksom

OSNOVNA NAMJENA PODATAKA

• podaci Popisa nužni su za osmišljavanje i provedbu demografskih politika, raznih gospodarskih i socijalnih razvojnih politika te znanstvenih istraživanja

• usklađena i usporediva statistika o migracijama i međunarodnoj zaštiti ključna je za razvoj i praćenje zakonodavstva i politika koje se odnose na imigraciju, azil te na slobodno kretanje osoba

GLAVNI KORISNICI

• ministarstva i druga tijela državne uprave

• županije, gradovi i općine

• akademska zajednica

• znanstveno-istraživački instituti

• mediji

• Europska komisija, UN

Tema 1.02 Tržište rada

MODUL 1.02.01 Zaposlenost i nezaposlenost

NOSITELJ SLUŽBENE STATISTIKE: Državni zavod za statistiku

KRATAK OPIS AKTIVNOSTI

Modul obuhvaća sljedeće aktivnosti: *Anketu o radnoj snazi (ARS)* i *Istraživanje o slobodnim radnim mjestima (SRM).*

Glavna svrha Ankete o radnoj snazi jest pružiti usporedive podatke i pokazatelje o tržištu rada u tromjesečnoj i godišnjoj periodici na razini EU-28. Podaci i pokazatelji prikupljeni ovim istraživanjem odnose se na široki raspon obilježja tržišta rada od kojih su najvažniji zaposlenost, nezaposlenost i neaktivnost osoba, kao i stope zaposlenosti, nezaposlenosti i aktivnosti prema dobnim skupinama. Na temelju podataka Ankete izračunava se i mjesečna stopa nezaposlenosti kao jedan od najvažnijih pokazatelja s područja tržišta rada. Također se izračunavaju i objavljuju sociodemografske, geografske i obrazovne varijable te obilježja pojedinaca i kućanstava. Za statističke podatke o zaposlenim osobama prema djelatnosti i zanimanju koriste se Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007 (usporediva s međunarodnom klasifikacijom djelatnosti NACE Rev.2) i Nacionalna klasifikacija zanimanja 2010 (usporediva s Međunarodnom klasifikacijom zanimanja ISCO-08). Za statistiku zaposlenih i nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja koristi se Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja (ISCED).

Istraživanje se provodi na temelju glavne Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98.

Na godinu se, osim *Ankete o radnoj snazi,* provodi i jedan *ad hoc* modul sa specifičnom temom vezanom za tržište rada, a čija je provedba definirana Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 1397/2014.

PREGLED RAZVOJNIH CILJEVA

• kontinuirani rad na unaprjeđenju obuhvata i kvalitete prikupljenih podataka

• potpuno usklađivanje metodologije istraživanja s metodologijom koju propisuje Eurostat

• unaprjeđenje metoda i izvora prikupljanja podataka

• kraći rokovi objavljivanja podataka